

Juridiskas personas maksātspējas process

Publicēts: 09.06.2020.

Juridiskās personas maksātspējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi. Juridiskās personas maksātspējas process nav parādu piedziņas mehānisms, un tā uzsākšana nenozīmē, ka kreditors atgūs visu parāda summu.

Maksātspējas procesa administrators juridiskās personas maksātspējas procesā [↗](#)

Juridiskās personas maksātspējas procesu vada tiesas iecelts administrators - profesionālis, kurš nodrošina maksātspējas procesa virzību no pasludināšanas līdz parādnieka izslēgšanai no attiecīgā publiskā reģistra. Administratoram jāīsteno maksātspējas procesa likumīga un efektīva gaita un jānodrošina procesam izvirzāmo prasību izpilde, tai skaitā:

- apzina un pārdod parādnieka mantu;
- izvērtē iesniegtos kreditoru prasījumus;
- atgūst parādus no parādnieka debitoriem;
- no iegūtajiem līdzekļiem apmierina kreditoru prasījumus.

Pēc maksātspējas procesa beigām juridiskā persona tiek izslēgta no attiecīgā publiskā reģistra.

Maksātnespējas procesa uzsākšana

Juridiskās personas maksātnespējas procesa uzsākšanu Maksātnespējas likumā noteiktajos gadījumos var lūgt gan pats parādnieks, gan parādnieka kreditori.

Juridiskās personas maksātnespējas procesu var uzsākt, iesniedzot rajona (pilsētas) tiesā pēc parādnieka juridiskās adreses atrašanās vietas juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu (turpmāk – maksātnespējas procesa pieteikums).

Parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu šādos gadījumos:

parādnieks ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojies parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un nav noslēgta vienošanās ar kreditoriem par maksājumu termiņu pagarināšanu vai nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta;

saskaņā ar likvidācijas sākuma finanšu pārskatu parādniekam nepietiek aktīvu, lai apmierinātu visus pamatotos kreditoru prasījumus, vai arī šis apstāklis atklājas likvidācijas gaitā;

parādnieks vairs nespēj pildīt tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu.

Par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu parādniekam ir paredzēta administratīvā atbildība.

Kreditora iesniegts maksātnespējas procesa pieteikums

Kreditoram ir tiesības iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, ja:

piemērojot piespiedu izpildes līdzekļus, nav bijis iespējams izpildīt tiesas nolēmumu par parāda piedziņu no parādnieka;

parādnieks – SIA vai A/S, nav nokārtojusi pamatparādu 4268 eiro apmērā, un kreditors ir brīdinājis viņu par savu nodomu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu;

parādnieks – cita juridiskā persona, kas nav SIA un A/S, nav nokārtojusi pamatparādu 2134 eiro apmērā, un kreditors ir brīdinājis viņu par savu nodomu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu;

parādnieks divu mēnešu laikā nav pilnībā izmaksājis darbiniekam darba samaksu, kaitējuma atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību vai nav veicis sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas divu mēnešu laikā no izmaksai noteiktās dienas (ja darba līgumā nav noteikta darba samaksas izmaksas diena, uzskatāms, ka šī diena ir nākamā mēneša pirmā darbdiena). Nesamaksātās summas apmēram šajā gadījumā nav nozīmes.

Gan pašam parādniekam, gan kreditoram, iesniedzot maksātnespējas procesa pieteikumu ir jāiemaksā valsts nodeva – nodeva par darbības veikšanu – pieteikuma izskatīšanu tiesu iestādē.

Parādniekam valsts nodevas apmērs ir 70 eiro. Kreditoram valsts nodevas apmērs ir 355 eiro.

Dokuments, kas apliecina valsts nodevas samaksas veikšanu ir jāpievieno maksātnespējas procesa pieteikumam.

[→ Rekvizīti valsts nodevas samaksai par darbību veikšanu tiesu iestādēs](#)

Iemaksas mērķi ierakstāmi dati maksātnespējas procesa pieteikuma identificēšanai.

Juridiskās personas maksātnespējas procesa depozīts (turpmāk – depozīts) ir naudas summa, kas jāiemaksā maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējam. Depozīts nodrošina juridiskās personas maksātnespējas procesa finansēšanu, ja procesa gaitā atklāsies, ka pašam parādniekam nav mantas, vai manta ir mazāka par depozīta apmēru, un neviens nepiesakās šo procesu finansēt.

Depozīta iemaksa līdzīgi kā valsts nodevas iemaksa ir priekšnoteikums maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanai.

Depozīta apmērs gan parādniekam, gan kreditoram ir divas minimālās mēnešalgas. Dokuments, kas apliecina depozīta samaksas veikšanu, ir jāpievieno maksātnespējas procesa pieteikumam.

[→ Rekvizīti depozīta samaksai](#)

Informācija, kas norādāma depozīta maksājuma rīkojumā par maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzēju:

ja maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējs ir juridiskā persona

- firma (nosaukums);
- reģistrācijas numurs;

ja maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējs ir fiziskā persona

- vārds, uzvārds;
- personas kods.

Par juridisko personu, pret kuru tiek iesniegts maksātnespējas procesa pieteikums, maksājuma rīkojumā norāda:

- firmu (nosaukumu)
- reģistrācijas numuru.

Saņemt atpakaļ iemaksāto depozītu var tikai kreditors vai kreditori, kuri iesniedza maksātnespējas procesa pieteikumu.

Depozītu kreditors var saņemt gadījumos, ja juridiskās personas maksātnespējas process netiek pasludināts vai tiek

finansēts no parādnieka līdzekļiem, vai kreditori nolemj turpināt juridiskās personas maksātnespējas procesu, attiecīgi piesaistot savu vai citu personu finansējumu.

Juridiskās personas maksātnespējas procesa depozīts maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējam netiek atmaksāts šādos gadījumos:

juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikums ir bijis nepamatots vai apzināti nepatiess;

kreditors, saņemot sava prasījuma apmierinājumu, neatsauc juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, un tiesa notur juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas izskatīšanas sēdi.

Depozītu var saņemt, iesniedzot iesniegumu Maksātnespējas kontroles dienestā. Iesnieguma veidlapu, iesniegumam pievienojamos dokumentus, kā arī citas iesniegšanas prasības nosaka Ministru kabineta 2015.gada 24.februāra noteikumi Nr.88 „Kārtība, kādā iemaksā un izmaksā depozītu juridiskās un fiziskās personas maksātnespējas procesā”.

Parādnieka, kurš iesniedza maksātnespējas procesa pieteikumu, iemaksātais depozīts visos gadījumos tiek novirzīts maksātnespējas procesa izmaksu segšanai.

Maksātnespējas procesa pasludināšana

Ja maksātnespējas procesa pieteikumu ir iesniedzis pats parādnieks, tiesa konstatēs maksātnespēju un pasludinās juridiskās personas maksātnespējas procesu uz maksātnespējas fakta deklarācijas pamata – parādnieks pats būs sevi identificējis kā maksātnespējīgu.

Ja maksātnespējas procesa pieteikumu ir iesniedzis kreditors, tiesa konstatēs parādnieka maksātnespēju un pasludinās juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja dienā, kad skatīs pieteikumu, pastāvēs tajā norādītā pazīme – parādnieks nebūs norēķinājies ar kreditoru un nespēs pierādīt tiesai, ka parāds nepastāv, t.i., parādnieks nevarēs pierādīt savu maksātspēju.

Pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas:

Parādnieka pārvaldes institūciju (piemēram, kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces un valdes, kā arī padomes (ja tāda ir izveidota)) darbība tiks apturēta, un to vietā stāsies tiesas ieceltais administrators;

Lai nodrošinātu parādnieka vadības pārņemšanu un informācijas apmaiņu, tiks iecelts parādnieka pārstāvis;

Uzsāktās spriedumu izpildes lietvedības tiks izbeigtas, izņemot, ja starp parādnieku un kreditoru pastāv strīds par tiesībām;

Ziņas par maksātnespējas procesa uzsākšanu tiks ierakstītas maksātnespējas reģistrā. Maksātnespējas reģistrs ir visiem pieejams, un tā ierakstiem ir publiska ticamība. Maksātnespējas reģistrs pieejams [Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra tīmekļa vietnē](#).

Pēc ieraksta izdarīšanas maksātnespējas reģistrā sāksies termiņš kreditoru prasījumu iesniegšanai.

Ar maksātnespējas procesa pasludināšanu iestāsies termiņš visu parādnieka saistību izpildei, un kreditors varēs pieteikt kreditora prasījumu, neatkarīgi no līguma nosacījumiem.

Kreditora prasījums ir jāiesniedz administratoram viena mēneša laikā pēc ieraksta par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu izdarīšanas maksātnespējas reģistrā. Kreditora prasījumu var nosūtīt administratoram pa pastu vai iesniegt administratora prakses vietā.

Administratora kontaktinformāciju ir iespējams noskaidrot [maksātnespējas reģistrā](#).

Ja kreditors iesniedz kreditora prasījumu viena mēneša laikā, un administrators pieņem lēmumu par viņa prasījuma atzīšanu, šāds kreditors iegūst balsstiesības proporcionāli sava prasījuma summai (1 eiro = 1 balss) un var piedalīties lēmumu pieņemšanā kreditoru sapulcēs. Ja kreditora prasījums netiek iesniegts viena mēneša laikā, kreditors zaudē balsstiesības.

Ja Jūs esat kreditors, un Jūsu parādniekam ir finansiālas grūtības, sekojiet līdzi maksātnespējas reģistra ierakstiem, lai nenokavētu kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņu.

Ja kreditors nokavē viena mēneša termiņu, viņš savu prasījumu var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc ieraksta par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu izdarīšanas maksātnespējas reģistrā, tomēr ne vēlāk kā līdz dienai, kad administrators sastādījis kreditoru prasījumu apmierināšanas plānu. Ja kreditora prasījums netiek iesniegts šajā termiņā, iestāsies prasījuma tiesību noilgums – prasījuma tiesības kreditoram zudīs.

Kreditora prasījums ir noformējams brīvā formā, bet obligāti ir norādāma šāda informācija:

prasījuma pamatojums;

prasījuma veids;

prasījuma apmērs, atsevišķi norādot galvenā prasījuma apmēru un blakusprasījumu (procenti, nokavējuma nauda, soda nauda utt.) apmēru;

prasījuma rašanās laiks;

vai kreditors ir atzīstams par ieinteresēto personu (sk. Maksātnespējas likuma 72.pantu);

kontaktinformācija, tajā skaitā elektroniskā pasta adrese;

bankas konta numurs.

Nodrošinātais kreditors, piesakot kreditora prasījumu, papildus norāda apmēru, kādā prasījums ir nodrošināts, kā arī par nodrošinājumu kalpojošās (ieķīlātās) parādnieka mantas vērtību maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā.

Gan nodrošinātais, gan nenodrošinātais kreditors iesniegumam pievieno prasījumu pamatojošus dokumentus.

Ja kreditora prasījumā nav norādīta visa nepieciešamā informācija vai nav pievienoti visi nepieciešamie dokumenti, administrators informēs kreditoru par nepieciešamību novērst trūkumus. Ja kreditors šos trūkumus nenovērsīs, viņa prasījums netiks atzīts.

Pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators:

pieņem lēmumu par parādnieka pārstāvja noteikšanu, kura piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta;

apkopo un izvērtē kreditoru, tai skaitā parādnieka darbinieku prasījumus, kā arī pieņem lēmumus par kreditoru prasījumu atzišanu, neatzišanu vai daļēju atzišanu;

apzina parādnieka mantu un noskaidro parādnieka finansiālo stāvokli;

ievērojot noskaidroto parādnieka finansiālo stāvokli, sastāda parādnieka mantas pārdošanas plānu vai ziņojumu par mantas neesamību;

pārdod parādnieka mantu;

atgūst debitoru parādus;

izvērtē parādnieka slēgtos līgumus, pieņemot lēmumu par līguma izpildi, atkāpšanos no līguma vai par prasības celšanu par līguma atzišanu par spēkā neesošu;

izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību, kā arī pret personālsabiedrības personiski atbildīgajiem biedriem sakarā ar viņu pienākumu ar savu mantu atbildēt par personālsabiedrības saistībām.

Parādnieka pārstāvja galvenās tiesības ir:

- iepazīties ar iesniegtajiem kreditoru prasījumiem un izteikt administratoram iebildumus pret tiem;
- pieprasīt un saņemt ziņas par parādnieka mantas pārdošanu;
- pieprasīt sasaukt un piedalīties kreditoru sapulcēs un iepazīties ar sapulču protokoliem;
- iesniegt sūdzību par kreditoru sapulces vai administratora lēmumu vai celt prasību tiesā.

Parādnieka pārstāvja galvenie pienākumi ir:

- ierasties uz visām kreditoru sapulcēm un tiesas sēdēm, uz kurām viņš uzaicināts, kā arī sniegt savā rīcībā esošās ziņas par parādnieku;
- nodot administratoram visus parādnieka dokumentus, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu;
- sadarboties ar administratoru.

Ja parādnieka pārstāvis nesadarbojas ar administratoru, viņš kavē procesu un apdraud kreditoru intereses. Ievērojot minēto, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.36 pantā noteikta atbildība par maksātnespējas procesa noteikumu pārkāpšanu, ja to izdarījusi maksātnespējas procesā iesaistītā persona.

Ja parādnieka uzņēmumā nav realizējamas mantas vai mantas apmērs ir mazāks par depozīta apmēru (divas minimālās mēnešalgas), administrators sastādīs ziņojumu par mantas neesamību parādnieka uzņēmumā. Ziņojumu par mantas neesamību administrators sastādīs arī tad, ja uzņēmumā nav realizējamas mantas, bet parādnieka aktīvos ietilpst „debitoru parādi”, kuru atgūšanai nepieciešami papildu finanšu līdzekļi. Šādā gadījumā administrators ar ziņojumu par mantas neesamību piedāvā kreditoriem izvēlēties, kas šobrīd ir izdevīgāk viņiem pašiem:

- ieguldīt maksātnespējas procesā papildu līdzekļus, ja paredzamā nākotnē ir iespēja atgūt mantu un saņemt sava prasījuma apmierinājumu;
- neieguldīt līdzekļus, jo atgūt mantu šajā maksātnespējas procesā nav iespējams, vai parādu piedziņa no debitoriem prasa ilgu laiku, un tas kreditoriem nav izdevīgi.

Administratoram jānodrošina, lai parādnieka manta tiktu pārdota par pēc iespējas augstāku cenu, lai pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus. Administrators, ievērojot pienākumu realizēt mantu par augstāko cenu, var pieņemt lēmumu par mantas pārdošanu izolē vai bez tās.

Pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa uzsākšanas ir iespējams pāriet uz tiesiskās aizsardzības procesu, ja, turpinoties juridiskās personas maksātnespējas procesam, parādnieks izstrādā un saskaņo ar kreditoriem tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu (sīkāk par pāreju uz tiesiskās aizsardzības procesu nosacījumiem skat. Maksātnespējas likuma XIX nodaļu). Šajā gadījumā juridiskās personas maksātnespējas process netiek apturēts, un tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna izstrāde notiek paralēli juridiskās personas maksātnespējas procesā veiktajām darbībām. Tādēļ, lai tiesiskās aizsardzības procesu būtu iespējams īstenot, jautājums par pāreju ir jāizlemj pēc iespējas ātrāk, kamēr nav pārdota parādnieka manta.

Sūdzības par administratora lēmumu vai rīcību

Sūdzības par administratora lēmumiem vai rīcību juridiskās personas maksātnespējas procesā ir jāiesniedz Maksātnespējas kontroles dienestā. Sūdzības par administratora lēmumu par kreditora prasījuma atzīšanu, neatzīšanu vai daļēju atzīšanu, administratora lēmumu par parādnieka pārstāvja nozīmēšanu, kā arī sūdzības par kreditoru sapulces lēmumiem netiek sniegtas Maksātnespējas kontroles dienestā, bet gan tiesā, kurā pasludināta attiecīgā juridiskās personas maksātnespējas procesa lieta.

 [Infografika: 5 ieteikumi pirms vērsties Maksātnespējas kontroles dienestā ar sūdzību par administratora rīcību](#)

Maksātnespējas procesa izbeigšana

Maksātnespējas process tiks izbeigts ar tiesas lēmumu, kad administrators izpildīs parādnieka mantas pārdošanas plānu un kreditoru prasījumu segšanas plānu. Tāpat, tiesa izbeigs maksātnespējas procesu, ja pēc ziņojuma par parādnieka mantas neesamību administratoram nebūs izdevies piesaistīt finansējumu turpmākajai procesa norisei, un maksātnespējas process netiks turpināts. Šādos gadījumos parādnieks – juridiskā persona, tiek izslēgta no attiecīgā publiskā reģistra.

Maksātnespējas process tiks izbeigts ar tiesas lēmumu, ja ticis saskaņots tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns, un tiesa lēmusi par juridiskās personas maksātnespējas procesa pāreju uz tiesiskās aizsardzības procesu. Šādā gadījumā parādnieks turpina savu darbību iepriekšējā statusā.

<https://www.mkd.gov.lv/lv/juridiskas-personas-maksatnespejas-process>